

Uważaj na kleszcze!

Co roku kleszcze stają się postrachem spacerowiczów i ich czworonogów. Te niepozorne pajęczaki, których ukąszenie zazwyczaj jest bezbolesne, mogą narazić nas na poważne choroby. Dowiedz się, jak się przed nimi chronić i co zrobić, gdy „złapiesz kleszcza”.

Kleszcze - niepozorne pajęczaki

Kleszcz pospolity jest pajęczakiem, który przechodzi trzy fazy cyklu rozwojowego – od larwy przez nimfę, aż do postaci dorosłej. Żeby mógł się przekształcić w kolejną postać, musi napić się krwi zwierzęcia lub człowieka. Kleszcz może mieć wielkość główki od szpilki, ale po najedzeniu się, zwiększa swój rozmiar wielokrotnie.

Kleszcze czekają na żywiciela na krzewach, w trawie, w miejscach wilgotnych. Najbardziej aktywne są od wiosny do wczesnej jesieni. Jeśli więc idziesz na spacer do lasu, parku, na łąkę, czy spędzasz urlop na działce, to może Ci się zdarzyć ugryzienie. Samo ich ukąszenie nie jest groźne, o ile kleszcz nie jest nosicielem bakterii lub wirusów chorobotwórczych.

Samodzielne usunięcie kleszcza

Jeżeli spostrzeżesz kleszcza wtkniętego w skórę – usuń go jak najszybciej. Im dłużej kleszcz ma kontakt z krwią człowieka, tym większe jest ryzyko zakażenia. Znaczący wzrost ryzyka zakażenia bakterią przenoszoną przez kleszcze pojawia się po 36 godzinach od momentu wtknięcia. Nie czekaj na pomoc lekarską, bo niepotrzebnie zwiększasz ryzyko zachorowania na choroby wywołane drobnoustrojami przenoszonymi przez te pajęczaki.

W aptekach dostępne są odpowiednie narzędzia do bezpiecznego, skutecznego i samodzielnego usuwania kleszczy. Wszystkie z nich gwarantują bezpieczne uchwycenie kleszcza bliżej skóry i skuteczne wyciągnięcie go. Po usunięciu kleszcza należy zastosować czynności higieniczne – umycie i zdezynfekowanie skóry (np. wodą utlenioną lub innymi produktami z apteki).

Co zrobić, kiedy kleszcz pozostanie w skórze?

W sytuacji, w której w trakcie usuwania kleszcza pozostanie duży fragment jego ciała np. główka, należy wykonać czynności opisywane w ulotkach załączonych do zakupionych narzędzi. Mniejsze fragmenty kleszcza, które w trakcie usuwania pozostaną pod skórą, z reguły nie zwiększają ryzyka zakażenia, wówczas wystarczy umycie i dezynfekcja rany.

Nieprawidłowe usuwanie kleszczy zwiększa ryzyko zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi. Dlatego pamiętaj, by kleszcza:

- nie wyciągać „gołymi” palcami;
- nie rozgniatać;
- nie wyciskać;
- nie wykręcać;
- nie przypalać;
- nie smarować tłustymi substancjami lub innymi chemikaliami (np. kosmetykami do ciała, oliwą z oliwek);
- nie usuwać igłą.

Usunięcie kleszcza jest zabiegiem higienicznym, nieinwazyjnym, wykonywanym samodzielnie, podobnie jak usunięcie innych pasożytów ze skóry (np. pijawki) lub usunięcie drobnej drzazgi. Po usunięciu kleszcza obserwuj miejsce po wtknięciu, ponieważ niektóre z charakterystycznych objawów zakażenia mogą się pojawiać nawet kilka tygodni po zakażeniu.

Kiedy po pomoc do lekarza?

Porady lekarza mogą wymagać nieliczne sytuacje, w których:

- wystąpiło zaczerwienienie i/lub obrzęk, w miejscu wtknięcia i/lub wokół niego po całkowitym lub niecałkowitym usunięciu kleszcza (w sytuacjach gdy pozostał duży fragment). Należy przy tym pamiętać, by obserwować miejsce po usunięciu kleszcza, ponieważ niektóre z charakterystycznych objawów zakażenia mogą się pojawiać nawet kilka tygodni po wtknięciu się kleszcza;
- wystąpiły nagłe i inne poważne objawy: np. wysoka gorączka, nudności i wymioty, bóle głowy lub objawy neurologiczne.

Każda poradnia podstawowej opieki zdrowotnej jest wyposażona w odpowiedni sprzęt medyczny, co umożliwia lekarzowi rodzinnemu podjęcie prostych procedur. Jeśli lekarz zdecyduje o konieczności interwencji chirurgicznej, pacjent otrzyma odpowiednie skierowanie na dalsze leczenie.

Zakażenie boreliozą

Borelioza, inaczej choroba z Lyme, to choroba bakteryjna. Niewielki odsetek kleszczy jest nosicielami i nie każdy kontakt z zakażonym kleszczem powoduje zachorowanie. Jeżeli borelioza się rozwinie, może prowadzić do poważnych powikłań. Borelioza może rozwijać się w ciągu miesięcy, a nawet lat. Bezwzględnie trzeba ją leczyć. Dlatego już pierwsze objawy wymagają antybiotykoterapii. Nieleczona borelioza może prowadzić do wielu groźnych powikłań neurologicznych, zaburzeń serca czy chorób stawów. Konieczny może być pobyt w szpitalu i rehabilitacja.

Jak rozpoznać zakażenie?

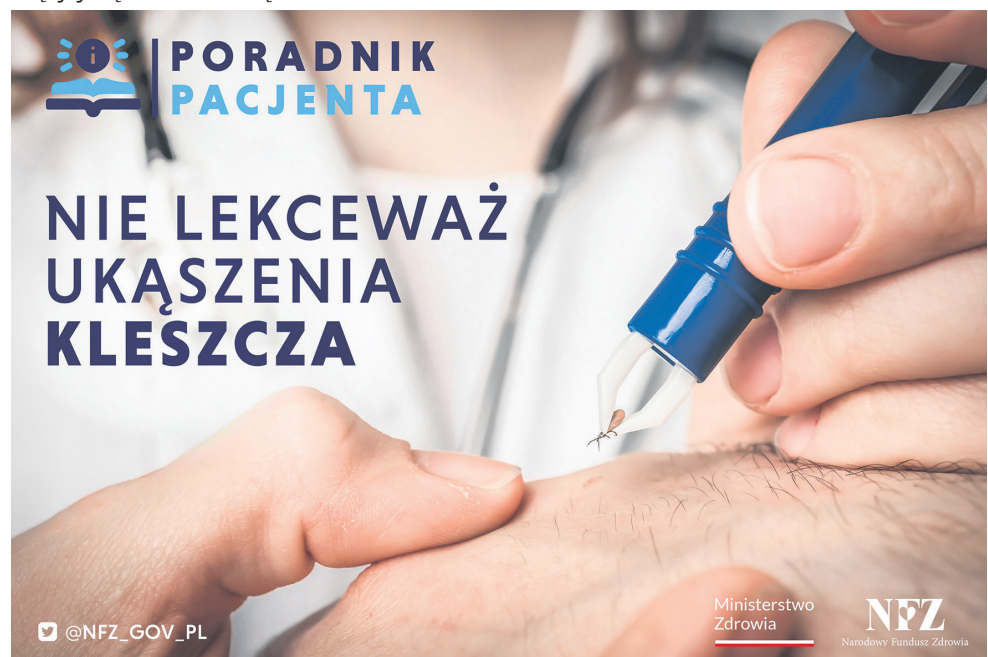
W ciągu 1-6 tygodni w miejscu ugryzienia przez kleszcza pojawia się rumień wędrujący, zmiana o kształcie owalnym, która w miarę upływu czasu się powiększa. Na ogół ma kształt obrączkowaty, jednak czasami może mieć inną postać lub w ogóle nie wystąpić. Rumieniowi towarzyszyć mogą objawy grypopodobne: gorączka, zmęczenie, bóle głowy, uczucie rozbicia. Wcześniejsze zmiany to zwykle reakcja alergiczna na ukąszenie kleszcza lub zmiana zapalna. Dlatego należy uważnie obserwować swoje samopoczucie i wygląd skóry po ugryzieniu.

Ważne! Samoistne zniknięcie rumienia wędrującego nie oznacza wyzdrowienia.

Jak chronić się przed kleszczami?

Wybierając się na spacer, stosuj preparaty odstraszaające kleszcze i właściwie się ubieraj (wysokie buty, długi rękaw i długie spodnie, nakrycie głowy) zwłaszcza w regionach, gdzie duża ilość kleszczy jest nosicielem drobnoustrojów chorobotwórczych.

Usuń ze skóry wszelkie zanieczyszczenia bezpośrednio po powrocie z łąki, lasu, spaceru z psem itp. Szczególną uwagę zwróć na miejsca ciała, gdzie skóra jest delikatna, tj. okolice pach, pachwin, skóra okolic intymnych, fałdy skórne. Po spacerze wytrzep odzież, by usunąć kleszcze, które nie zdążyły się wtknąć w skórę.

NFZ | Narodowy Fundusz Zdrowia
Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach

ul. Kossutha 13 40-844 Katowice

www.nfz-katowice.pl

www.nfz.gov.pl

Telefoniczna Informacja Pacjenta

800 190 590